

Syrische tandartsen in Nederland; wat staat hen te wachten?

De burgeroorlog in Syrië heeft een van 's werelds grootste vluchtelingencrises veroorzaakt. Een deel van de vluchtelingen wordt in Nederland opgevangen en sommigen zullen hier voor altijd blijven en hun werk willen hervatten. Paul Herfs, onderzoeker bij het European Research Centre on Migration and Ethnic Relations aan de Universiteit Utrecht, legt uit hoe buitenlandse tandarts-kandidaten, middels een assessment-procedure en beroepsgerichte toets, beoordeeld worden op kennis, ervaring en de Nederlandse taal.



Paul Herfs

Het dagblad *Trouw* publiceerde op 19 september 2015 een artikel over een Syrische tandarts, Anas Al Ahmed, die sinds twee jaar in Nederland verblijft. De titel luidde: “Zijn Nederlandse tanden zo anders dan Syrische!”. De inhoud van het artikel was tendentius en misleidend. De betreffende Syrische tandarts beklagde zich over de lage waardering van zijn Syrische diploma Tandheelkunde (vijfjarige opleiding) en Kaakchirurgie (vijfjarige opleiding). De vraag die de Syrische tandarts opwierp, is echter niet relevant. Waar het om gaat, is niet of Nederlandse tanden zo anders zijn dan Syrische tanden. Waar het om gaat, is of iemand die elders is opgeleid in staat is om patiëntenzorg te leveren van hetzelfde niveau als wij verwachten van een Nederlandse tandarts én of die buitenlandse tandarts in staat is in begrijpelijk Nederlands te communiceren met Nederlandse patiënten.

Assessment-procedure

Het is nog maar kort geleden dat een Alba-

nese tandarts (geen vluchteling) uit het BIG-register werd uitgeschreven omdat hij diverse ernstige fouten had gemaakt en grote schade toebracht aan gebitten van Nederlandse patiënten². Enkele jaren daarvoor had hij in het Verenigd Koninkrijk gewerkt en daar veel slachtoffers gemaakt. Toen hij door de *General Dental Council* werd uitgeschreven, vertrok hij naar Nederland om hier zijn kwalijke praktijken voort te zetten. Het tv-programma *De Monitor* bracht in september 2014 aan het licht dat een in Engeland geschorste tandarts zonder ambtelijke samenwerking in Nederland aan het werk mocht. Uiteindelijk werd de tandarts ook in Nederland uitgeschreven uit het register. De wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (wet BIG) is in 1993 ingesteld ter bewaking en bevordering van de kwaliteit in de gezondheidszorg³. Alle apothekers, artsen, tandartsen, fysiotherapeuten, verloskundigen, verpleegkundigen en dergelijke die in de Nederlandse gezondheidszorg werkzaam willen zijn, moeten ingeschreven

zijn in het BIG-register. Dat geldt voor Nederlandse en buitenlandse diplomahouders.

In Nederland is in 2005 een procedure ingevoerd voor medici die ingeschreven wensen te worden in het BIG-register. Die procedure heet de assessment-procedure⁴. Alle niet-EER-

onderdanen (Europese Economische Ruimte) die op basis van een buitenlands diploma in Nederland willen werken in een BIG-beroep worden onderworpen aan een assessment-procedure. Die procedure is opgedeeld in een algemeen deel, de Algemene Kennis-

en Vaardighedentoets (AKV-toets), en een beroepsgericht deel. Deel één test de kennis van de Nederlandse taal, de Engelse taal en de kennis van de Nederlandse volksgezondheid. Als een kandidaat slaagt voor deel één wordt de kandidaat toegelaten tot de beroepsgerichte toets. Op basis van de resultaten van de

beroepsgerichte toets beoordelen vakdeskundigen of de buitenlandse kandidaat nog aanvullende scholing nodig heeft. Dat kan zijn drie jaar, twee jaar, één jaar, een half jaar of er volgt directe gelijkstelling. Als het kennishaat méér dan drie jaar beslaat, wordt de kandidaat verwezen naar het eerste jaar van een opleiding. Als dat lotingsstudies betreft, kunnen zij meeloten voor een studieplaats.

Nederlandse taal

De toets Nederlands die onderdeel uitmaakt van de assessment-procedure is van een hoog niveau (C1-niveau van het Common European Framework⁵). Dat is een hoger niveau dan het Staatsexamen Nederlands als tweede taalprogramma 2 (Nt2 programma 2) dat bij toelating van buitenlandse studenten tot opleidingen in het hoger onderwijs wordt vereist. Sinds de invoering van de assessment-procedure zijn veel buitenlandse artsen en tandartsen gestruikelend over deel één van die procedure.

Over de assessment-procedure heb ik in 2013 een evaluatierapport geschreven. Een belang-

'De assessment-procedure beoordeelt medici niet op basis van een afgewaardeerd diploma, maar op prestaties'

rijke uitkomst was dat voorbereidingscursussen Nederlands op hoog niveau ontbraken. Deelnemers dachten op basis van een cursus Nt2 programma 2 goed voorbereid te kunnen deelnemen aan de taaltoets Nederlands. Zij kwamen – bij herhaling – van een koude kermis thuis. Over dat rapport is door *Het Financieele Dagblad* (27 april 2013⁶) en *Trouw* (3 mei 2013⁷) gepubliceerd. Ook ben ik hierover op 3 mei 2013 geïnterviewd door het *Radio 1*-journaal. Dat leidde tot een opdracht van minister Edith Schippers om een onderzoek te starten naar de assessment-procedure om vast te stellen of Nederland te hoge barrières opwierp voor buitenlandse diplomahouders. Het *Panteia*-rapport⁸ dat anderhalf jaar na de publiciteitscampagne beschikbaar kwam, heeft weinig opgeleverd. De behandeling van het rapport in de Tweede Kamer leidde als gevolg van een drukke agenda tot geen enkele kritische vraag.

Op gelijk niveau

In het *Trouw*-artikel¹ maakt tandarts Anas Al Ahmed een opmerking over de assessment-procedure. Hij zegt: 'Als ik die AKV-toets slecht maak, mag ik hem niet herkansen.' Dat is absoluut onjuist. Hij mag wel degelijk herkansen als hij zakt.

Het zal een Syriër tijd kosten om het juiste

niveau Nederlands te behalen, zodat hij kansrijk kan deelnemen aan de assessment-procedure. Hiervoor zijn goede taalcursussen op C1-niveau nodig, bij voorkeur georganiseerd door Nederlandse universiteiten. Belangrijk daarbij is dat buitenlandse cursisten in niveaugroepen Nederlands leren. Artsen en tandartsen moeten niet in één klas geplaatst worden met (nagenoeg) analfabeete buitenlanders.

Zelfs als aan deze voorwaarden voldaan is, is een buitenlandse (tand)arts één à twee jaar bezig met het leren van de Nederlandse taal. Dan helpt het als hij na afloop van de les thuiskomt in een situatie waar vooral Nederlands wordt gesproken, in plaats van Arabisch. Want, zolang Arabisch de voertaal is in het dagelijks leven, zullen de Nt2-resultaten achterblijven.

De passage in het *Trouw*-artikel¹ over "afwaardering van diploma's" is meer dan gekleurd. Een Iraanse arts met tien jaar ervaring kan deelnemen aan de assessment-procedure, waarbij diplomawaardering geen rol speelt. Doet hij het assessment goed, dan kan hij zelfs gelijkgesteld worden met een Nederlandse basisarts. Maar als hij het niet goed doet, zal hij voor aanvullende scholing terug moeten naar een van de medische faculteiten. Het grote voordeel hiervan is dat buitenlandse artsen en tandartsen beoordeeld worden op basis van geleverde prestaties en niet op basis van een 'afgevaardigd diploma'. Een bijkomend voordeel is dat buitenlandse medici die diploma's gekocht hebben, het uit hun hoofd zullen laten om deel te nemen aan de assessment-procedure. Deelname aan het assessment bedraagt namelijk om en nabij 2.300 euro. ■
Reageren? dentz@appr.nl

Geraadpleegde literatuur

- ¹Bentvelzen T. (2015): *Zijn Nederlandse tanden zo anders dan Syrische?* In: *Trouw*, 19 september 2015
- ²Herfs P.G.P. (2015): *Naar een veiliger BIG-register*. In: *Nederlands Tandartsenblad*, jaargang 70, nummer 2
- ³Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (1993). In: *Staatsblad*, 1993, 655, Den Haag
- ⁴Herfs P.G.P. (2013): *De assessment procedure voor buitenlandse artsen: een balans na 7 jaar*. *Ercomer*; Universiteit Utrecht
- ⁵Council of Europe (2001): *Common European Framework of reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press
- ⁶Herfs, P.G.P. (2013): *Poging om buitenlandse artsen te winnen voor Nederland strandt in goede bedoelingen*. In: *Het Financieele Dagblad*, 27 april 2013
- ⁷Ghaeminia S. (2013): *Barrières voor artsen onderzocht*. In: *Trouw*, 3 mei 2015
- ⁸Panteia (2014): *Evaluatieonderzoek Toelatingsprocedure buitenlandse artsen*, Zoetermeer

Over Paul Herfs

Paul Herfs is in 2009 aan de Universiteit Utrecht gepromoveerd op een proefschrift getiteld *Buitenlandse artsen in Nederland*. Hij maakt als senior onderzoeker deel uit van het European Research Centre on Migration and Ethnic Relations (Ercomer) van de Universiteit Utrecht.